

2. Τα ακριβή ανατομικά όρια του τμήματος βοείου κρέατος που ορίζεται ως κοιλιακό τοίχωμα στη διάκριση ex 02.01 Α II α) 4 66) του καταλόγου που επισυνάπτεται στον κανονισμό 2787/81, πρέπει να ανευρεθούν σύμφωνα με τη μέθοδο που χρησιμοποιείται συνήθως στο οικείο κράτος μέλος ή την οικεία περιοχή για τον τεμαχισμό και την αφαίρεση των οστών των σφαγίων βοοειδών. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να διαπιστώσει ποια είναι τα όρια αυτά.
3. Ο κανονισμός 2787/81 έχει την έννοια ότι οφείλονται επιστροφές λόγω εξαγωγής για το τεμάχιο κρέατος που περιλαμβάνει τμήμα κοιλιακού τοιχώματος, υπό την προϋπόθεση ότι το τμήμα αυτό, σύμφωνα με τις συνήθειες των καταναλωτών και του εμπορίου και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται συνήθως για τον τεμαχισμό και την αφαίρεση των οστών από το βόειο κρέας στο οικείο κράτος μέλος ή την οικεία περιοχή, δεν προσδίδει στο εν λόγω τεμάχιο τον ουσιώδη χαρακτήρα του.

Στην υπόθεση 327/82,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του College van Beroep voor het Bedrijfsleven προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του δικαστηρίου αυτού μεταξύ

EKRO BV VEE- EN VLEESHANDEL, Apeldoorn,

και

PRODUKTSCHAP VOOR VEE EN VLEES, Rijswijk,

η έκδοση προδικαστικής απόφασης ως προς την ερμηνεία του κανονισμού 2787/81 της Επιτροπής, της 25ης Σεπτεμβρίου 1981, περί καθορισμού των επιστροφών κατά την εξαγωγή στον τομέα του βοείου κρέατος (ΕΕ L 271, 1981, σ. 44) σε σχέση με ορισμένα αποστεωμένα τεμάχια κρέατος που περιλαμβάνουν τεμάχιο «κοιλιακού τοιχώματος»,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα)

συγκείμενο από τους Υ. Galmot, πρόεδρο τμήματος, Mackenzie Stuart, O. Due, U. Everling και Κ. Κακούρη, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. VerLoren van Themaat
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως, η εξέλιξη της διαδικασίας, τα αιτήματα καθώς και οι παρατηρήσεις που κατατέθηκαν δυνάμει του άρθρου 20 του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου συνοψίζονται ως εξής:

I — Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

Σύμφωνα με το άρθρο 18 του κανονισμού 805/68 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1968, περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα του βοείου κρέατος (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 72), η διαφορά μεταξύ της τιμής των προϊόντων στα οποία αναφέρεται ο κανονισμός αυτός στη διεθνή αγορά και στην Κοινότητα μπορεί να καλυφθεί από μία επιστροφή λόγω εξαγωγής. Την επιστροφή αυτή καθόρισε ο κανονισμός 2787/81 της Επιτροπής, της 25ης Σεπτεμβρίου 1981 (ΕΕ L 271 της 26. 9. 1981, σ. 44), ο οποίος περιλαμβάνει παράρτημα με κατάλογο των προϊόντων για την εξαγωγή των οποίων χορηγείται επιστροφή.

Στον κατάλογο αυτό περιλαμβάνεται, στην κλάση «ex 02.01 A II» του κοινού δασμολογίου, η ένδειξη «κρέατα βοοειδών: α) ωπιά ή διατετηρημένα δι' απλής ψύξεως: ... 4. έτερα: ... 66) τεμάχια αποστεωμένα εξαιρέσει του κοιλιακού τοιχώματος και του ταρσού, κάθε τεμάχιο συσκευασμένο μεμονωμένα».

Η εταιρεία Ekro BV Vee- en Vleeshandel (στο εξής Ekro), με έδρα το Apeldoorn, δήλωσε, στις 23 Οκτωβρίου και 6 Νοεμβρίου 1981, στην υπηρεσία εισπράξεως δασμών και ειδικών φόρων καταναλώσεως του Bergh ότι προτίθεται να εξαγάγει στην

Πόλη του Βατικανού δύο φορτία από 2 380 και 2 062 κιλά κρέατος, τα οποία η ίδια περιέγραψε ως «αποστεωμένα τεμάχια μόσχου, λοιπά, κατεψυγμένα, εκτός από τα κοιλιακά τοιχώματα και τους ταρσούς, κάθε τεμάχιο συσκευασμένο χωριστά». Η εταιρεία ζήτησε τη χορήγηση επιστροφών λόγω της εξαγωγής των δύο αυτών φορτίων κρέατος.

Κάθε φορτίο περιείχε, κυρίως, τεμάχια στήθους, που περιλάμβαναν επίσης ένα τεμάχιο κρέατος κομμένο σε σχήμα πιστολιού, το οποίο αμφισβητείται, στο πλαίσιο της κύριας δίκης αν πρέπει να θεωρηθεί ως «κοιλιακό τοίχωμα». Το συνολικό βάρος των τεμαχίων στήθους ανερχόταν σε 1 156 κιλά, από τα οποία 201 κιλά αποτελούνταν από τα προαναφερθέντα τεμάχια, τεμαχισμένα σε σχήμα πιστολιού, των οποίων αμφισβητείται ο χαρακτηρισμός.

Ο Produktschap voor Vee en Vlees του Rijswijk αρνήθηκε να χορηγήσει στην Ekro τις επιστροφές λόγω εξαγωγής των 1 156 κιλών στήθους.

Η Ekro προσέφυγε στο College van Beroep voor het Bedrijfsleven κατά της αρνήσεως αυτής.

Στο πλαίσιο της διαφοράς αυτής, οι διάδικοι της κύριας δίκης διαφωνούν κατ' αρχάς ως προς το αν τα προαναφερθέντα τεμάχια τα κομμένα σε σχήμα πιστολιού πρέπει να θεωρηθούν ως «κοιλιακό τοίχωμα». Ο Produktschap voor Vee en Vlees απαντά καταφατικά και θεωρεί ότι ως κοιλιακό τοίχωμα πρέπει να θεωρηθεί το κάτω μέρος των οσφυϊκών και οπίσθιων θωρακικών μοιρών που δρίσκεται μεταξύ της ωμοπλάτης και του οπίσθιου τεταρτημορίου του μόσχου. Η Ekro απαντά αρνητικά θεωρώντας ότι ως κοιλιακό τοίχωμα πρέπει

να θεωρηθεί το κάτω μέρος των οσφυϊκών και οπίσθιων θωρακικών μοιρών, που αποτελεί μέρος του οπίσθιου τεταρτημορίου και περιλαμβάνει και το τμήμα του τεταρτημορίου αυτού που ανήκει στις δύο οπίσθιες πλευρές.

Εξάλλου, οι διάδικοι στην κύρια δίκη διαφωνούν για το αν πρέπει να χορηγηθεί επιστροφή λόγω εξαγωγής ενός τεμαχίου βοείου στήθους που περιλαμβάνει τεμάχιο κοιλιακού τοιχώματος. Ο *Produktschap voor Vee en Vlees* απαντά στο ερώτημα αυτό αρνητικά. Η *Ekro* απαντά καταφατικά, υποστηρίζοντας ότι πρέπει να χορηγηθεί επιστροφή υπολογιζόμενη σύμφωνα με το βάρος του εξαγόμενου κρέατος μείον το βάρος των κοιλιακών τοιχωμάτων που περιλαμβάνει.

Θεωρώντας ότι η διαφορά αφορά ζητήματα ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου, το *College van Beroep voor het Bedrijfsleven* ανέβαλε την έκδοση οριστικής απόφασης και υπέβαλε στο Δικαστήριο, με απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1982, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, τα ακόλουθα δύο προδικαστικά ερωτήματα:

«1. Προκειμένου να ερμηνευθεί σωστά η κλάση 02.01 Α II α) 4 ex 66) του κοινοτικού δασμολογίου, τι πρέπει να θεωρηθεί ως κοιλιακό τοίχωμα και πώς το κοιλιακό τοίχωμα, που δεν περιλαμβάνεται στην εν λόγω δασμολογική κλάση, μπορεί να διακριθεί από τα αποστεωμένα τεμάχια, τα οποία υπάγονται στη δασμολογική αυτή κλάση;

2. Η ορθή ερμηνεία του κανονισμού 2787/81 σημαίνει μήπως ότι δεν μπορεί να χορηγηθεί επιστροφή λόγω της εξαγωγής αποστεωμένων τεμαχίων με προορισμό τρίτη χώρα, αν τα τεμάχια αυτά περιλαμβάνουν ένα τεμάχιο κοιλιακού τοιχώματος, ή μήπως ότι στην περίπτωση αυτή η επιστροφή πρέπει να

χορηγηθεί βάσει του συνολικού βάρους του εξαγόμενου κρέατος αφού αφαιρεθεί το βάρος του κοιλιακού τοιχώματος;»

Η απόφαση παραπομπής πρωτοκολλήθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 20 Δεκεμβρίου 1982.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου ΕΟΚ, κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις η *Ekro*, εκπροσωπούμενη από τον αναπληρωτή διεθνή της *A. Bouwman*, ο *Produktschap voor Vee en Vlees* εκπροσωπούμενος από το γραμματέα *J. J. Koch*, ως εκπρόσωπο του προέδρου του, η κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, εκπροσωπούμενη από τους *Martin Seidel* και *Ernst Röder*, και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από το νομικό της σύμβουλο *Robert Caspar Fischer*.

Το Δικαστήριο, κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, αποφάσισε την έναρξη της προφορικής διαδικασίας χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων και την ανάθεση της εκδίκασης της υποθέσεως στο πέμπτο τμήμα, σύμφωνα με το άρθρο 95 του κανονισμού διαδικασίας. Το Δικαστήριο κάλεσε την Επιτροπή να απαντήσει γραπτά σε ορισμένα ερωτήματα.

II — Γραπτές παρατηρήσεις

1. Παρατηρήσεις της *Ekro*

Η *Ekro* κατέθεσε στο Δικαστήριο, αντί για παρατηρήσεις, αντίγραφο επιστολής της προς το *College van Beroep voor het Bedrijfsleven*, στην οποία διατυπώνει ένα ερώτημα που, κατά την άποψή της, παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον για την παρούσα διαδικασία. Το τρίτο αυτό ερώτημα, στο οποίο η *Ekro* προτείνει στο Δικαστήριο

να δώσει επίσης απάντηση, για λόγους πληρότητας, αφορά την ύπαρξη διακρίσεων, δεδομένου ότι η επιστροφή για αποστεωμένα τεμάχια δεν χορηγείται και για τα αποστεωμένα κοιλιακά τοιχώματα, ενώ η επιστροφή για τεμάχια με οστά χορηγείται και για τα κοιλιακά τεμάχια με οστά.

2. Παρατηρήσεις του Produktschap voor Vee en Vlees

Ο Produktschap voor Vee en Vlees παρατηρεί, ως προς το πρώτο ερώτημα, ότι η κλάση 02.01 A II α) 4 ex 66) εξηγείται από το γεγονός ότι η Επιτροπή είχε θεσπίσει, για το δόκειο κρέας υπό μορφή τεμαχίων μεγάλης αξίας, ιδίως τεμαχίων χωρίς οστά συσκευασμένων χωριστά, ιδιαίτερο σύστημα επιστροφών, που διέφεραν ανάλογα με τον προορισμό. Οι επιστροφές που είχαν προβλεφθεί για την κλάση αυτή ήταν οι μεγαλύτερες που υπήρχαν για το δόκειο κρέας. Τα τεμάχια μικρής αξίας, όπως τα κοιλιακά τοιχώματα και οι ταρσοί δεν προβλεπόταν να λάβουν την υψηλή αυτή επιστροφή.

Στις Κάτω Χώρες, ως κοιλιακό τοίχωμα νοείται το τμήμα του βοδιού που παριστάνεται σε διάγραμμα της περιοχής του ομφαλού που έχει επισυνάψει στο υπόμνημά του ο Produktschap. Εφόσον στους κοινοτικούς κανονισμούς δεν υπάρχει ανατομικός ορισμός του όρου αυτού, οι Κάτω Χώρες μπορούσαν και όφειλαν να τον ορίσουν σύμφωνα με τον γενικώς αποδεκτό στις Κάτω Χώρες ορισμό. Σε κάθε κράτος μέλος υπάρχει ειδικός όρος για το «κοιλιακό τοίχωμα», ο οποίος δεν έχει ακριβώς το ίδιο περιεχόμενο σε όλα τα κράτη μέλη, λόγω των διαφορετικών παραδόσεων στον κλάδο του κρέατος. Επομένως, σε κοινοτικό επίπεδο δεν υπάρχει, για τους εξαγωγείς των διαφόρων κρατών μελών, ομοιόμορφη εφαρμογή της εν λόγω δασμολογικής κλάσεως.

Επομένως, το κοιλιακό τοίχωμα μπορεί να διακριθεί από τα χωρίς οστά τεμάχια της κλάσεως 02.01 A II α) 4 ex 66), που περιλαμβάνουν από ολόκληρο το σφαγίο, όπως παριστάνεται στο διάγραμμα που έχει επισυναφθεί στις παρατηρήσεις, το τμήμα που χαρακτηρίζεται ως τέτοιο (καθώς και το τμήμα που χαρακτηρίζεται ως ταρσός στο εν λόγω διάγραμμα).

Ως προς το δεύτερο ερώτημα ο Produktschap voor Vee en Vlees συντάσσεται με την άποψη της Επιτροπής.

3. Παρατηρήσεις της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας

Ως προς το πρώτο ερώτημα η κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας υπογραμμίζει κατ' αρχάς ότι αυτό δεν αφορά την ερμηνεία της εν λόγω κλάσεως του κοινού δασμολογίου, αλλά την ερμηνεία της αντίστοιχης κλάσεως στο παράρτημα του κανονισμού 2787/81 της Επιτροπής, της 25ης Σεπτεμβρίου 1981. Κατά την άποψή της, και σύμφωνα με απόφαση του ομοσπονδιακού υπουργού οικονομικών, της 18ης Νοεμβρίου 1982, το «Knochendünnung» (κοιλιακό τοίχωμα με οστά) είναι τεμάχιο που αποκόπτεται μεταξύ της όδους και ένατης πλευράς προς το οπίσθιο τεταρτημόριο και περιλαμβάνει το τμήμα του σφαγίου γύρω από τις πέντε επόμενες πλευρές. Το «Fleischdünnung» (κοιλιακό τοίχωμα χωρίς οστά) περιλαμβάνει το υπογάστριο μέχρι το μηρό, μέχρι το κοιλιακό τοίχωμα με οστά και προς τα πάνω μέχρι το παραφιλέτο.

Ως προς το δεύτερο ερώτημα η κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας θεωρεί ότι πρέπει να χορηγηθεί επιστροφή λόγω εξαγωγής για το αποστεωμένο τεμάχιο το οποίο περιλαμβάνει τεμάχιο κοιλιακού τοιχώματος, εφόσον η αναλογία του κοιλιακού τοιχώματος δεν είναι καθοριστική για το είδος του τεμαχίου.

Ο κανονισμός αφήνει ανοικτό το ερώτημα πώς πρέπει να αντιμετωπιστούν τα τεμάχια βοείου κρέατος που περιλαμβάνουν κοιλιακά τοιχώματα ή ταρσούς. Το τεμάχιο που αποτελείται από ταρσό και από άλλο κρέας δεν είναι ταρσός, όπως και το τεμάχιο που αποτελείται από άλλο κρέας και κοιλιακό τοίχωμα δεν είναι κοιλιακό τοίχωμα. Για τα τεμάχια αυτά μπορούν να προταθούν τρεις λύσεις:

- για το αποστεωμένο τεμάχιο που περιλαμβάνει κοιλιακό τοίχωμα, να μη χορηγούνται επιστροφές λόγω εξαγωγής·
- για το αποστεωμένο τεμάχιο που περιλαμβάνει κοιλιακό τοίχωμα, χορηγούνται επιστροφές λόγω εξαγωγής μόνο για το τμήμα που δεν είναι κοιλιακό τοίχωμα·
- για το αποστεωμένο τεμάχιο που περιλαμβάνει κοιλιακό τοίχωμα, να χορηγούνται επιστροφές λόγω εξαγωγής για όλο το τεμάχιο, εφόσον το κοιλιακό τοίχωμα δεν προσδίδει στο τεμάχιο τον ουσιώδη χαρακτήρα του.

Την πρώτη λύση ακολούθησε ο κανονισμός 2773/82 της Επιτροπής, της 13ης Οκτωβρίου 1982, περί καθορισμού των επιστροφών λόγω εξαγωγής στον τομέα του βοείου κρέατος (ΕΕ L 292, σ. 20), ο οποίος στη σημείωση 7 του παραρτήματός του διευκρινίζει ότι επιστροφές χορηγούνται μόνο για τα αποστεωμένα τεμάχια που δεν περιλαμβάνουν «ολικώς ή μερικώς κοιλιακό τοίχωμα». Ο κανονισμός αυτός, που τέθηκε σε ισχύ την 1η Νοεμβρίου 1982, δεν εφαρμόζεται στην παρούσα περίπτωση. Πριν από τον κανονισμό αυτό η νομική κατάσταση ήταν διαφορετική ή, τουλάχιστον, δεν ήταν σαφής. Η ίδια η Επιτροπή αναγνώρισε την έλλειψη σαφήνειας σε τηλετύπημά της της 3ης Αυγούστου 1982 προς το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Τροφίμων.

Η δεύτερη από τις παραπάνω λύσεις δεν θα μπορούσε να στηριχτεί παρά μόνο σε ρητή διάταξη.

Επομένως, σύμφωνα με τη γερμανική κυβέρνηση, πρέπει να γίνει δεκτή η τρίτη λύση και κριτήριο να είναι το αν το τμήμα που αποτελείται από κοιλιακά τοιχώματα προσδίδει στο τεμάχιο τον ουσιώδη χαρακτήρα του. Πρέπει, στην προκειμένη περίπτωση, να ληφθεί υπόψη το άρθρο 20, πρώτη παράγραφος, πρώτο μέρος του εδαφίου του κανονισμού 805/68 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1968, σύμφωνα με το οποίο οι γενικοί κανόνες για την ερμηνεία του κοινού δασμολογίου και οι ειδικοί κανόνες για την εφαρμογή του εφαρμόζονται στη δασμολογική κατάταξη των προϊόντων τα οποία αφορά ο κανονισμός αυτός, όπως και το Δικαστήριο έχει αποφανθεί σε ανάλογη περίπτωση, στην απόφασή του της 1ης Ιουλίου 1982 *Hauptzollamt Hamburg-Jonas κατά επιχειρήσεως Ludwig Wünsche & Co.*, υπόθεση 145/81, Συλλογή σ. 2493). Σύμφωνα με το γενικό κανόνα ερμηνείας 36 του πρώτου τίτλου, μέρος Α του κοινού δασμολογίου, τα εν αναμείξει προϊόντα πρέπει να κατατάσσονται σύμφωνα με την ύλη ή το είδος τα οποία τους προσδίδουν τον ουσιώδη τους χαρακτήρα. Πρέπει λοιπόν να θεωρηθεί ότι μπορούν να χορηγηθούν επιστροφές για τα αποστεωμένα τεμάχια που περιλαμβάνουν κοιλιακό τοίχωμα, εφόσον το μέρος του κρέατος που δεν είναι κοιλιακό τοίχωμα προσδίδει στο προϊόν τον ουσιώδη του χαρακτήρα. Το σύνολο προϊόντος, η κατάταξη του οποίου εξαρτάται από το στοιχείο που του προσδίδει τον ουσιώδη του χαρακτήρα, πρέπει να αντιμετωπίζεται σαν να αποτελείται εξ ολοκλήρου από το στοιχείο αυτό.

4. Παρατηρήσεις της Επιτροπής

Η Επιτροπή παρατηρεί, κατ' αρχάς, ότι για τον καθορισμό των προϊόντων για τα οποία χορηγούνται επιστροφές λόγω εξαγωγής ο κανονισμός 2787/81 που εξέδωσε στηρίζεται στην ονοματολογία του κοινού δασμολογίου, προσθέτει όμως συχνά ειδικές προϋποθέσεις, όπως για παράδειγμα περιορίζει τη χορήγηση επιστροφών σε μέρος μόνο των προϊόντων που υπάγονται στην ίδια κλάση του κοινού δασμολογίου (κλάσεις «*ex*»).

Η ειδική ονοματολογία που προκύπτει από τον κανονισμό δεν επαναλαμβάνεται στο κοινό δασμολόγιο. Εφόσον πρόκειται για σύστημα που έχει τη δική του νομική βάση και τους δικούς του σκοπούς, η ειδική αυτή ονοματολογία πρέπει μεν να ερμηνεύεται βάσει των κανόνων ερμηνείας του κοινού δασμολογίου, αλλά και σύμφωνα με το γράμμα και τους σκοπούς του γεωργικού κανονισμού που την έχει θεσπίσει.

Το πρώτο, λοιπόν, ερώτημα αναφέρεται στην ερμηνεία του όρου «κοιλιακό τοίχωμα» κατά την έννοια του παραρτήματος του κανονισμού 2787/81, ενώ το δεύτερο ερώτημα αφορά ολόκληρο το ζήτημα του σχετικού καθορισμού και τον υπολογισμό της επιστροφής.

Σε αντίθεση με τις υπόλοιπες γεωργικές αγορές, η κοινοτική αγορά βοείου κρέατος δεν παρουσιάζει σημαντικά διαρθρωτικά πλεονάσματα. Βέβαια, για ορισμένες παρουσιάσεις και για ορισμένους προορισμούς έχει εφαρμοστεί ένα σύστημα επιστροφών σχετικά επιλεκτικό, για να διατηρηθεί η συμμετοχή της Κοινότητας στο διεθνές εμπόριο. Η μικρή, όμως, συμμετοχή της Κοινότητας στο παγκόσμιο εμπόριο καθιστά περιττό τον καθορισμό επιστροφών για άλλα προϊόντα του κλάδου, γεγονός που εξηγεί το γιατί οι επιστροφές περιορίζονται σε λίγες μόνο κατηγορίες προϊόντων. Τα νωπά ή κατεψυγμένα κρέατα, εφόσον πρόκειται για αποστεωμένα τεμάχια εκτός από τα κοιλιακά τοιχώματα και τους ταρσούς και εφόσον κάθε τεμάχιο είναι χωριστά συσκευασμένο, αποτελούν είδη βοείου κρέατος που είναι σχετικά ακριβά και των οποίων η εξαγωγή παρουσιάζει ενδιαφέρον για την Κοινότητα, η οποία και καθόρισε σχετικά υψηλή επιστροφή. Αντίθετα, τα κοιλιακά τοιχώματα και οι ταρσοί, μικρής σχετικά αξίας, προορίζονται κυρίως για τη μεταποιητική βιομηχανία του κρέατος: τα τεμάχια αυτά, κατά παράδοση, διατίθενται

εύκολα στην Κοινότητα, έτσι ώστε να μη δικαιολογείται η χορήγηση επιστροφών λόγω εξαγωγής.

Ως προς το πρώτο ερώτημα, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η σύγκριση των όρων που περιγράφουν το κρέας στις διάφορες κοινοτικές γλώσσες δεν αρκεί πάντα για να εξασφαλίσει ομοιόμορφη ερμηνεία, δεδομένου ότι ο τρόπος με τον οποίο τα ζώα σφάζονται, τεμαχίζονται και τους αφαιρούνται τα οστά, καθώς και η παρουσίαση των τεμαχίων διαφέρουν από χώρα σε χώρα, ακόμα και από περιοχή σε περιοχή, έτσι ώστε η ίδια ονομασία να μην περιγράφει πάντοτε το ίδιο ακριβώς ανατομικό τεμάχιο, ακόμα και στον ίδιο γλωσσικό χώρο. Για το λόγο αυτό, ορισμένοι κοινοτικοί κανονισμοί περιέχουν διευκρινίσεις άλλων όρων που περιγράφουν διαφορετικές παρουσιάσεις κρέατος.

Σε ό,τι αφορά τα κοιλιακά τοιχώματα στην κοινοτική νομοθεσία δεν υπάρχει ακριβής ορισμός. Ο ολλανδικός όρος «vang» ορίζει το τμήμα που περιλαμβάνεται μεταξύ του μηρού και του υπογαστρίου, τη δουβωνική χώρα. Στο λιανικό εμπόριο κρέατος, σύμφωνα με δημοσίευμα του 1960 της Ευρωπαϊκής Οργανώσεως Παραγωγικότητας του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας, το οποίο περιείχε έκθεση με διαγράμματα και πίνακες ορολογίας των μεθόδων τεμαχισμού και των όρων που χρησιμοποιούνται στις διάφορες χώρες, το «vanglar» (κοιλιακό τοίχωμα) τοποθετείται, σύμφωνα με τη μέθοδο που εφαρμόζεται στις Κάτω Χώρες, στα τοιχώματα του υπογαστρίου μεταξύ του «spierstuk» και του «slip van de lende», τα οποία αποτελούν αφενός μεν τμήμα του οπίσθιου τεταρτημορίου, αφετέρου δε του «dunne borst».

Αναφερόμενοι στα διαγράμματα αυτά, καθώς και στους όρους που χρησιμοποιούν

οι διάφορες κοινοτικές γλώσσες, μπορεί σύμφωνα με την Επιτροπή να συναχθεί το συμπέρασμα ότι με τη λέξη «vang» — ή με τους αντίστοιχους όρους που χρησιμοποιούν οι άλλες γλώσσες — νοείται το κάτω μέρος των οσφυϊκών και οπίσθιων θωρακικών μοιρών του υπογοαστρίου τοιχώματος που περιλαμβάνεται μεταξύ του τεμαχίου που ανήκει στο κατά κυριολεξία οπίσθιο τεταρτημόριο και του στήθους. Δεν φαίνεται να υπάρχει σημαντική διαφορά μεταξύ των όρων που χρησιμοποιούνται στα διάφορα κράτη μέλη σε ό,τι αφορά τη διάκριση μεταξύ του κοιλιακού τοιχώματος και του οπίσθιου τεταρτημορίου. Το μόνο σημείο στο οποίο δεν φαίνεται να υπάρχει απόλυτη σύμπτωση είναι η ακριβής διάκριση μεταξύ του κοιλιακού τοιχώματος και του στήθους.

Εξετάζοντας τους ορισμούς που πρότειναν οι διάδικοι στο πλαίσιο της κύριας δίκης, η Επιτροπή παρατηρεί, ως προς την άποψη της ΕΚΡΟ, ότι ο ορισμός της στηρίζεται σε μία παρεξήγηση. Πράγματι, υπάρχουν δύο συνήθεις μέθοδοι για τον τεμαχισμό του οπίσθιου τεταρτημορίου, αφενός μεν ο ίσιος τεμαχισμός, που αφήνει το κοιλιακό τοίχωμα μαζί με το οπίσθιο τεταρτημόριο, έτσι ώστε το εμπρόσθιο τεταρτημόριο να περιλαμβάνει τις υπόλοιπες οκτώ με δέκα πλευρές και το στήθος, αφετέρου δε ο τεμαχισμός σε σχήμα πιστολιού, που αφήνει τα κοιλιακά τοιχώματα και τα κάτω μέρη των πλευρών μαζί με το εμπρόσθιο τεταρτημόριο. Επομένως, το κοιλιακό τοίχωμα δεν περιλαμβάνεται πάντοτε στο οπίσθιο τεταρτημόριο. Εφόσον στην προκειμένη περίπτωση το επίδικο τεμάχιο έχει τεμαχιστεί «σε σχήμα πιστολιού», πρέπει να θεωρηθεί ότι πρόκειται για τεμαχισμό σε σχήμα πιστολιού, κατά τον οποίο το κοιλιακό τοίχωμα παραμένει συνήθως με το εμπρόσθιο τεταρτημόριο. Το κριτήριο σύμφωνα με το οποίο το κοιλιακό τοίχωμα δεν περιλαμβάνει παρά μόνο τις οσφυϊκές και οπίσθιες θωρακικές μοίρες των δύο τελευταίων πλευρών δεν είναι σύμφωνο με τις μεθόδους τεμαχισμού που χρησιμοποιούνται στις Κάτω Χώρες. Στην ορολογία των διαφόρων κρατών μελών, το κοιλιακό τοίχωμα περιλαμβάνει μάλλον το κάτω μέρος των οσφυϊκών και οπίσθιων θωρακικών μοιρών των τριών με πέντε τελευ-

ταίων πλευρών. Εξάλλου, το κάτω μέρος των οσφυϊκών και οπίσθιων θωρακικών μοιρών που είναι κατώτερης ποιότητας δεν περιορίζεται στο κρέας των δύο τελευταίων πλευρών.

Αντίθετα, ο ορισμός που προτείνει ο καθού στην κύρια δίκη, ότι δηλαδή πρόκειται για το κάτω μέρος των οσφυϊκών και οπίσθιων θωρακικών μοιρών που περιλαμβάνεται μεταξύ της ωμοπλάτης και του οπίσθιου τεταρτημορίου, φαίνεται κατά κάποιον τρόπο υπερβολικά ευρύς και ανακριβής. Θα ήταν πιο σύμφωνο με την ολλανδική ορολογία να οριστεί το κοιλιακό τοίχωμα ως το τμήμα εκείνο του κάτω μέρους των οσφυϊκών και οπίσθιων θωρακικών μοιρών που περιλαμβάνεται μεταξύ του στήθους (κυρίως λαϊμού, χόνδρου κλπ.) και του οπίσθιου τεταρτημορίου.

Στο πρώτο λοιπόν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι για την εφαρμογή του κανονισμού 2787/81 στην εξαγωγή του προϊόντος που ορίζεται στο παράρτημα του εν λόγω κανονισμού στην κλάση 02.01 Α II α) ex 66) του κοινού δασμολογίου, ως κοιλιακό τοίχωμα νοείται το κάτω μέρος των οσφυϊκών και οπίσθιων θωρακικών μοιρών που περιλαμβάνεται μεταξύ του οπίσθιου τεταρτημορίου και του στήθους του σφαγίου.

Ως προς το *δεύτερο ερώτημα*, τόσο από το γράμμα όσο και από το πνεύμα της επίδικης διατάξεως συνάγεται ότι επιστροφές μπορούν να χορηγηθούν μόνο εφόσον τα αποστεωμένα τεμάχια δεν περιλαμβάνουν κοιλιακά τοιχώματα.

Χορήγηση επιστροφών στην περίπτωση που τα τεμάχια περιλαμβάνουν μικρή ποσότητα κοιλιακών τοιχωμάτων, σημαίνει χορήγηση σχετικά υψηλών επιστροφών για κρέας μικρής σχετικά αξίας και έμμεση ενθάρρυνση των εξαγωγών του κρέατος αυτού, ενώ για τα κοιλιακά τοιχώματα υπάρχει έντονη ζήτηση από την κοινοτική βιομηχανία μεταποίησης κρέατος. Εξάλλου, εφόσον ο κανονισμός δεν το προβλέπει, δεν μπορεί να απαιτηθεί από τις τελωνειακές αρχές να μειώνουν τις επιστροφές αφαιρώντας το βάρος των κοιλιακών τοιχωμάτων. Εξάλλου, η ενέργεια αυτή δεν θα δυσχέραινε καθόλου την

ανεπιθύμητη ανάπτυξη των εξαγωγών κοιλιακών τοιχωμάτων και θα καθιστούσε δυσκολότερο τον έλεγχο. Την ερμηνεία αυτή επιβεβαίωσε ο μεταγενέστερος από τα περιστατικά της προκειμένης υποθέσεως κανονισμός 2773/82, ο οποίος περιέλαβε στο παράρτημα τη σημείωση 7.

Μπορεί, λοιπόν, να δοθεί στο δεύτερο ερώτημα η απάντηση ότι για τα αποστεωμένα τεμάχια που περιλαμβάνουν κοιλιακά τοιχώματα, εν λόγω ή εν μέρει, δεν μπορούν να δοθούν οι επιστροφές λόγω εξαγωγής προς τις τρίτες χώρες που προβλέπει ο κανονισμός 2787/81.

III — Απαντήσεις της Επιτροπής στα ερωτήματα που της έθεσε το Δικαστήριο

Σε απάντηση των ερωτημάτων που της υπέβαλε το Δικαστήριο η Επιτροπή ανέφερε κυρίως τα ακόλουθα:

1. Υπάρχουν μεγάλες διαφορές στον τρόπο τεμαχισμού και αφαιρέσεως των οστών των βοοειδών ανάλογα με τις εμπορικές συνήθειες και τις καταναλωτικές παραδόσεις. Οι παραδόσεις αυτές διαφέρουν από τη μία χώρα στην άλλη και συχνά ακόμα και από τη μία περιοχή στην άλλη. Οι διαφορές αυτές είναι ακόμη μεγαλύτερες όσον αφορά τον τεμαχισμό και την αφαίρεση των οστών από τα εμπρόσθια και τα οπίσθια τεταρτημόρια. Είναι επομένως πρακτικά αδύνατο να δοθούν ορισμοί σε κοινοτικό επίπεδο. Κάθε κράτος μέλος πρέπει λοιπόν να ακολουθεί το συνήθη στο εσωτερικό του ορισμό των διαφόρων τεμαχίων κρέατος, χωρίς ωστόσο να απομακρύνεται από τους σκοπούς της κοινοτικής διατάξεως. Με αυτή ακριβώς την έννοια πρέπει να διευκρινιστεί η απάντηση που

προτείνει η Επιτροπή στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα.

2. Κατά συνέπεια, δεν είναι δυνατό να δοθεί επακριβής κοινοτικός ορισμός του συγκεκριμένου ορίου μεταξύ του στήθους και του κοιλιακού τοιχώματος ή του ανατομικού ορίου του οπίσθιου τεταρτημορίου του σφαγίου.
3. Κατά την εισαγωγή του όρου «κοιλιακό τοίχωμα» στην κοινοτική κανονιστική ρύθμιση, η Επιτροπή είχε συνείδηση του ενδεχομένου να μην έχει ο όρος αυτός εντελώς όμοια σημασία σε όλα τα κράτη μέλη. Έκρινε, όμως, ότι οι διαφορές αυτές είχαν μικρή μόνο σημασία και δεν αρκούσαν να δικαιολογήσουν την τροποποίηση των μεθόδων τεμαχισμού και των ονομάτων των τεμαχίων στα κράτη μέλη. Ούτε άλλωστε επιχείρησε να εναρμονίσει τις διαφορετικές πρακτικές που ακολουθούνταν στο σημείο αυτό στα διάφορα κράτη μέλη για τη χορήγηση επιστροφών λόγω εξαγωγής.

IV — Προφορική διαδικασία

Στη συνεδρίαση της 26ης Οκτωβρίου 1983, η Ekro, εκπροσωπούμενη από το δικηγόρο Αμβούργου Peter Wendi, η κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, εκπροσωπούμενη από τον Ernst Röder και η Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον Robert Caspar Fischer, ανέπτυξαν προφορικά τις παρατηρήσεις τους.

Με την ευκαιρία αυτή, η Ekro διευκρίνισε κυρίως ότι κατά την άποψή της το πρώτο ερώτημα υποβλήθηκε μόνο για την περίπτωση κατά την οποία, εν όψει της απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα, η χορήγηση επιστροφών εξαρτάται πράγματι από τον ακριβή καθορισμό του κοιλιακού

τοιχώματος, πράγμα το οποίο δεν συμβαίνει σύμφωνα με τη λύση που προτείνει η ίδια. Αν κριθεί ότι είναι αναγκαίο να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, λόγω της ανακρίβειας των όρων που χρησιμοποιούνται και της διαφορετικής σημασίας που έχουν στα διάφορα κράτη μέλη, ο κανονισμός 2787/81 της Επιτροπής είναι άκυρος, καθόσον αποκλείει τη χορήγηση επιστροφών λόγω εξαγωγής για τα κοιλιακά τοιχώματα. Ως προς το δεύτερο ερώτημα, η απάντηση που πρέπει να δοθεί είναι ότι πρέπει να χορηγηθεί επιστροφή, δυνάμει του κανονισμού 2787/81, για όλο το τεμάχιο του κρέατος, ακόμα και όταν το τεμάχιο αυτό περιλαμβάνει ένα μέρος κοιλιακού τοιχώματος, υπό τον όρο ότι το κοιλιακό τοίχωμα δεν προσδίδει στο εν λόγω τεμάχιο τον κύριο χαρακτήρα του. Αυτό συμβαίνει, εν πάση περιπτώσει, όταν το τμήμα του κοιλιακού τοιχώματος δεν

υπερβαίνει το 25 %. Η Ekro επικαλείται σχετικά τόσο τα επιχειρήματα που ανέπτυξε η κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας κατά την προφορική διαδικασία, όσο και τη σύγκριση των ποσών των επιστροφών που προβλέπουν αφενός μεν ο κανονισμός 2787/81 και αφετέρου ο κανονισμός 2773/83 για τα αποστεωμένα τεμάχια και για τα τεμάχια με οστά, σύγκριση από την οποία προκύπτει ότι η προσθήκη της σημειώσεως 7 από τον κανονισμό 2773/83 συνεπάγεται, ως προς το ζήτημα αν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα τεμάχια που περιλαμβάνουν μέρος κοιλιακού τοιχώματος, τροποποίηση της νομικής καταστάσεως που ίσχυε προηγουμένως.

Ο γενικός εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις του στη συνεδρίαση της 14ης Δεκεμβρίου 1983.

Σκεπτικό

- 1 Με απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1982, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 20 Δεκεμβρίου 1982, το College van Beroep voor het Bedrijfsleven υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του κανονισμού 2787/81 της Επιτροπής, της 25ης Σεπτεμβρίου 1981, περί καθορισμού των επιστροφών κατά την εξαγωγή στον τομέα του βοείου κρέατος (ΕΕ L 271, σ. 44).
- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της εταιρείας Ekro BV Vee- en Vleeshandel (στο εξής «Ekro»), ολλανδικής εταιρείας εξαγωγής βοείου κρέατος, και του Produktschap voor Vee en Vlees, με έδρα το Rijswijk (στο εξής «Produktschap»). Η διαφορά αφορά την άρνηση του Produktschap να χορηγήσει στην Ekro επιστροφές λόγω εξαγωγής βοείου κρέατος με προορισμό τρίτη χώρα, κατ' εφαρμογή του άρθρου 18 του κανονισμού 805/68 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1968, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του βοείου κρέατος (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 72), καθώς και του προαναφερθέντος κανονισμού 2787/81 της Επιτροπής.

- 3 Ο κατάλογος των προϊόντων για την εξαγωγή των οποίων χορηγείται η επιστροφή που προβλέπει το άρθρο 18 του κανονισμού 805/68 του Συμβουλίου, κατάλογος που επισυνάπτεται στον κανονισμό 2787/81 της Επιτροπής, περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, στην κλάση «ex 02.01 A II» του κοινού δασμολογίου την ένδειξη «κρέατα βοοειδών: α) νωπά ή διατηρημένα: ... 4. έτερα: ... 66) τεμάχια αποστεωμένα, εξαιρέσει του κοιλιακού τοιχώματος και του ταρσού, κάθε τεμάχιο συσκευασμένο μεμονωμένα».
- 4 Τον Οκτώβριο 1981 η Ekro εξήγαγε προς το Βατικανό δύο φορτία από 2 380 και 2 068 κιλά βοείου κρέατος, για τα οποία ζήτησε τη χορήγηση επιστροφών λόγω εξαγωγής δυνάμει της ανωτέρω διατάξεως. Τα φορτία αυτά περιείχαν, μεταξύ άλλων, τεμάχια στήθους, συνολικού βάρους 1 156 κιλών, συνεχόμενα με τεμάχια κρέατος κομμένα σε σχήμα πιστολιού που, κατά τον Produktschap, πρέπει να θεωρηθούν ως μέρος του «κοιλιακού τοιχώματος». Το συνολικό βάρος των τελευταίων αυτών τεμαχίων ανερχόταν σε 201 κιλά. Ο Produktschap αρνήθηκε να χορηγήσει στην Ekro επιστροφές λόγω εξαγωγής για τα 1 156 κιλά στήθους.
- 5 Ενώπιον του College van Beroep voor het Bedrijfsleven, στο οποίο προσέφυγε η Ekro κατά της αρνήσεως αυτής, η Ekro υποστήριξε αφενός μεν ότι τα προαναφερθέντα τεμάχια που ήταν κομμένα σε σχήμα πιστολιού και συνεχόμενα με τα τεμάχια στήθους δεν έπρεπε να θεωρηθούν ως μέρος του κοιλιακού τοιχώματος και αφετέρου ότι, εν πάση περιπτώσει, οι επιστροφές έπρεπε να υπολογιστούν με βάση το συνολικό βάρος του εξαχθέντος κρέατος μετά από αφαίρεση των κοιλιακών τοιχωμάτων που περιελάμβανε, δηλαδή ότι δικαίωμα για χορήγηση ανάλογης επιστροφής γεννά ακόμα και η εξαγωγή τεμαχίων βοείου στήθους που περιλαμβάνουν τμήματα κοιλιακού τοιχώματος.
- 6 Για να μπορέσει να αποφανθεί επί της διαφοράς αυτής το College van Beroep voor het Bedrijfsleven υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1. Προκειμένου να ερμηνευθεί σωστά η κλάση 02.01 A II α) 4 ex 66) του κοινού δασμολογίου, τι πρέπει να θεωρηθεί ως κοιλιακό τοίχωμα και πώς το κοιλιακό τοίχωμα, που δεν περιλαμβάνεται στην εν λόγω δασμολογική κλάση, μπορεί να διακριθεί από τα αποστεωμένα τεμάχια, τα οποία υπάγονται στη δασμολογική αυτή κλάση;

2. Η ορθή ερμηνεία του κανονισμού 2787/81 σημαίνει μήπως ότι δεν μπορεί να χορηγηθεί επιστροφή λόγω της εξαγωγής αποστεωμένων τεμαχίων με προορισμό τρίτη χώρα, αν τα τεμάχια αυτά περιλαμβάνουν ένα τεμάχιο κοιλιακού τοιχώματος, ή μήπως ότι στην περίπτωση αυτή η επιστροφή πρέπει να χορηγηθεί δάσει του συνολικού βάρους του εξαγόμενου κρέατος αφού αφαιρεθεί το βάρος του κοιλιακού τοιχώματος;»

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 7 Με το πρώτο ερώτημα ζητείται ο ακριβής καθορισμός του τεμαχίου βοείου κρέατος που χαρακτηρίζεται ως κοιλιακό τοίχωμα στον κατάλογο που επισυνάπτεται στον κανονισμό 2787/81 της Επιτροπής.
- 8 Στις γραπτές τους παρατηρήσεις που κατέθεσαν στο Δικαστήριο η κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και η Επιτροπή, καθώς και στο πλαίσιο της κύριας δίκης η Ekro, υποστήριξαν η καθεμία και διαφορετικά ανατομικά όρια για το εν λόγω τεμάχιο εξηγώντας, καμιά φορά και με τη βοήθεια ιχνογραφημάτων, πού βρίσκεται το τμήμα αυτό του υπογαστρίου σε σχέση με το οπίσθιο και εμπρόσθιο τεταρτημόριο του σφαγίου του βοοειδούς και σε σχέση με τις πλευρές και το στήθος.
- 9 Τόσο ο Produktschap όσο και η Επιτροπή στις προφορικές της παρατηρήσεις, ισχυρίστηκαν ότι οι αρχές κάθε κράτους μέλους έπρεπε να λάβουν υπόψη τους τον ορισμό του εν λόγω τεμαχίου όπως αυτός προκύπτει από τις συνήθειες και τις παραδόσεις που ισχύουν στο εν λόγω κράτος μέλος για τον τεμαχισμό και την αφαίρεση των οστών των σφαγίων βοοειδών. Η Επιτροπή πρόσθεσε ωστόσο ότι ενεργώντας κατά τον τρόπο αυτό οι αρμόδιες αρχές οφείλουν να σεβαστούν το σκοπό του συστήματος των επιστροφών που έχουν θεσπίσει οι κοινοτικοί κανονισμοί.
- 10 Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, σε ό,τι αφορά τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για τον τεμαχισμό για την αφαίρεση των οστών των σφαγίων βοοειδών, υπάρχει πληθώρα παραδοσιακών τρόπων και πολλές συνήθειες που ποικίλλουν όχι μόνο από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, αλλά και από τη μια περιοχή στην άλλη. Οι μέθοδοι αυτές τεμαχισμού και αφαιρέσεως των οστών προέρχονται κυρίως από τις συνήθειες των καταναλωτών και του εμπορίου στα διάφορα κράτη μέλη και περιοχές. Το περιεχόμενο των όρων των διαφόρων γλωσσικών αποδόσεων του κανονισμού 2787/81 μπορεί επομένως να ποικίλλει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο και από περιοχή σε περιοχή, ανάλογα με τη

μέθοδο που χρησιμοποιείται συνήθως για τον τεμαχισμό και την αφαίρεση των οστών των σφαγίων βοοειδών.

- 11 Όπως επιβάλλουν οι απαιτήσεις τόσο της ομοιόμορφης εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου όσο και της αρχής της ισότητας, στο περιεχόμενο μιας διατάξεως του κοινοτικού δικαίου, η οποία δεν παραπέμπει ρητώς στο δίκαιο των κρατών μελών για τον προσδιορισμό της έννοιας και της σημασίας της, πρέπει κανονικά να δίδεται σε όλη την Κοινότητα αυτοτελής και ομοιόμορφη ερμηνεία, η οποία πρέπει να ανευρίσκεται με βάση τα συμφραζόμενα και το σκοπό που επιδιώκει η σχετική κανονιστική ρύθμιση.
- 12 Ο σκοπός της εν λόγω διατάξεως, όπως τον ανέλυσε η Επιτροπή, είναι να αποκλείσει τη χορήγηση επιστροφών για τεμάχια κρέατος μικρής αξίας για τα οποία υφίσταται επαρκής ζήτηση στην κοινοτική βιομηχανία μεταποιήσεως κρέατος. Ωστόσο, η εκτίμηση της ακριβούς μορφής και των διαστάσεων του τμήματος του υπογαστρίου τοιχώματος που θεωρείται κατώτερης αξίας εξαρτάται, όπως ακριβώς και οι διάφορες μέθοδοι τεμαχισμού και αφαιρέσεως των οστών των σφαγίων βοοειδών, από τις συνήθειες και παραδόσεις των καταναλωτών και του εμπορίου, οι οποίες ποικίλλουν από το ένα κράτος μέλος στο άλλο και από τη μια περιοχή στην άλλη. Επομένως, από τον προαναφερθέντα σκοπό της εν λόγω κοινοτικής διατάξεως δεν μπορεί να συναχθεί ποια είναι τα ακριδή ανατομικά όρια του τμήματος αυτού του σφαγίου.
- 13 Από την έλλειψη κάθε σχετικής ενδείξεως στον κανονισμό 2787/81 δεν μπορεί να συναχθεί ότι ο κοινοτικός νομοθέτης θέλησε, στο πλαίσιο κανονισμού περί επιστροφών λόγω εξαγωγής κρέατος, να επιβάλει εναρμόνιση ή εξομοίωση των μεθόδων τεμαχισμού και αφαιρέσεως των οστών που χρησιμοποιούνται στα διάφορα κράτη μέλη. Όπως, αντίθετα, προκύπτει από την απάντηση της Επιτροπής σε ερώτημα που της έθεσε το Δικαστήριο, κατά τη θέσπιση του κανονισμού 2787/81 η Επιτροπή γνώριζε τις διαφορές της ακριβούς σημασίας των όρων που χρησιμοποιούσε ο κανονισμός, αλλά θεώρησε ότι οι διαφορές αυτές είχαν μικρή μόνο σημασία και δεν δικαιολογούσαν την τροποποίηση των υφισταμένων σχετικώς συνηθειών και μεθόδων.
- 14 Αποδεχόμενη κατά τον τρόπο αυτό τις διαφορετικές σημασίες των εν λόγω όρων, η Επιτροπή με τον κανονισμό της παραπέμπει σιωπηρά στις μεθόδους

τεμαχισμού και αφαιρέσεως των οστών που χρησιμοποιούνται στα κράτη μέλη και τις περιοχές. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές και παρά την προαναφερθείσα αρχή της ομοιόμορφης ερμηνείας των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, δεν είναι έργο του Δικαστηρίου να δώσει ομοιόμορφο κοινοτικό ορισμό στις έννοιες αυτές.

- 15 Κατά συνέπεια, τα ακριδή ανατομικά όρια του τμήματος κρέατος που ορίζεται ως κοιλιακό τοίχωμα πρέπει να ανευρεθούν σύμφωνα με τη μέθοδο που χρησιμοποιείται συνήθως στο οικείο κράτος μέλος ή την οικεία περιοχή για τον τεμαχισμό και την αφαίρεση των οστών των σφαγίων βοοειδών. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να διαπιστώσει ποια είναι τα όρια αυτά.
- 16 Στο πρώτο λοιπόν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να διαπιστώσει, σύμφωνα με τη μέθοδο που χρησιμοποιείται συνήθως στο οικείο κράτος μέλος ή την οικεία περιοχή για τον τεμαχισμό και την αφαίρεση των οστών των σφαγίων βοοειδών, ποια είναι τα ακριδή ανατομικά όρια του τμήματος που χαρακτηρίζεται ως «κοιλιακό τοίχωμα» στη διάκριση ex 02.01 A II α) 4 66) του καταλόγου που επισυνάπτεται στον κανονισμό 2787/81 της Επιτροπής, της 25ης Σεπτεμβρίου 1981.

Επί του δεύτερου ερωτήματος

- 17 Με το δεύτερο ερώτημα το College van Beroep voor het Bedrijfsleven ερωτά αν, στην περίπτωση κατά την οποία τα εξαγόμενα τεμάχια κρέατος περιλαμβάνουν τμήμα κοιλιακού τοιχώματος, πρέπει να χορηγηθεί επιστροφή δυνάμει του κανονισμού 2787/81 της Επιτροπής και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, αν η επιστροφή αυτή πρέπει να υπολογιστεί βάσει του συνολικού βάρους του εξαγόμενου κρέατος ή βάσει του βάρους που προκύπτει μετά από την αφαίρεση του βάρους του κοιλιακού τοιχώματος.
- 18 Ο Produktschap και η Επιτροπή υποστηρίζουν την άποψη ότι, εφόσον ένα τεμάχιο κρέατος περιλαμβάνει τμήμα κοιλιακού τοιχώματος, δεν οφείλεται καμία επιστροφή λόγω εξαγωγής. Η χορήγηση μειωμένης επιστροφής δεν προβλέπεται από τον κανονισμό· η χορήγηση επιστροφής βάσει του συνολικού βάρους του τεμαχίου θα σήμαινε χορήγηση υψηλής επιστροφής για κρέας μικρής αξίας και θα ενθάρρυνε τις ανεπιθύμητες εξαγωγές του κρέατος αυτού, για το οποίο υπάρχει ζήτηση εκ μέρους της κοινοτικής βιομηχανίας μεταποίησης κρέατος. Αυτό εξάλλου επιβεβαιώθηκε, μετά τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως,

από την τροποποίηση του εν λόγω παραρτήματος με τον κανονισμό 2773/82 της Επιτροπής, της 13ης Οκτωβρίου 1982, περί καθορισμού των επιστροφών λόγω εξαγωγής στον τομέα του βοείου κρέατος (EE L 292, σ. 20).

- 19 Η κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας καθώς και η Εκρο στις προφορικές της παρατηρήσεις, υποστήριξαν ότι, σύμφωνα με το άρθρο 20, παράγραφος 1, του κανονισμού 805/68 και τους γενικούς κανόνες για την ερμηνεία του κοινού δασμολογίου και ιδίως το γενικό κανόνα 36 του τίτλου I, μέρος A του εν λόγω δασμολογίου, το τεμάχιο κρέατος που περιλαμβάνει τμήμα κοιλιακού τοιχώματος πρέπει, ως προϊόν «εν αναμίξει», να καταταγεί σύμφωνα με το τμήμα εκείνο που του προσδίδει τον ουσιώδη χαρακτήρα του. Κατά την Εκρο λοιπόν, μέχρι και 20 % κοιλιακό τοίχωμα σε ένα τεμάχιο κρέατος δεν αποτελεί εμπόδιο για τη χορήγηση των επιστροφών.
- 20 Σχετικά, πρέπει πρώτα να παρατηρηθεί ότι δυνάμει του άρθρου 20, παράγραφος 1, του κανονισμού 805/68 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1968, που αποτελεί τη βάση για τον καθορισμό των εν λόγω επιστροφών, «οι γενικοί κανόνες για την ερμηνεία του κοινού δασμολογίου και οι ειδικοί κανόνες για την εφαρμογή του εφαρμόζονται στη δασμολογική κατάταξη των προϊόντων τα οποία αφορά ο παρών κανονισμός». Σύμφωνα με το γενικό κανόνα A 36 για την ερμηνεία της ονοματολογίας του κοινού δασμολογίου, «τα εν αναμίξει προϊόντα . . . κατατάσσονται σύμφωνα με την ύλη ή το είδος τα οποία τους προσδίδουν τον ουσιώδη χαρακτήρα τους».
- 21 Έστω και αν ο κανονισμός 2787/81 δεν προβλέπει απλή παραπομπή στην ονοματολογία του κοινού δασμολογίου, αλλά θεσπίζει δική του ονοματολογία για τον καθορισμό των επιστροφών λόγω εξαγωγής, ο κανόνας αυτός εφαρμόζεται για την κατάταξη στο πλαίσιο της ειδικής ονοματολογίας του κανονισμού 2787/81, εφόσον ούτε το γράμμα του εν λόγω κανονισμού ούτε ο σκοπός του συστήματος των επιστροφών λόγω εξαγωγής δεν επιβάλλουν διαφορετική λύση.
- 22 Όσον αφορά το παράρτημα του κανονισμού 2787/81, η διατύπωση της διακρίσεως ex 02.01 A II α) 4 ex 66) «τεμάχια αποστεωμένα εξαιρέσει του κοιλιακού τοιχώματος και του ταρσού, κάθε τεμάχιο συσκευασμένο μεμονωμένα», αποκλείει μόνο τα τεμάχια τα οποία αποτελούνται οκόκληρα από κοιλιακό τοίχωμα ή ταρσό και δεν περιέχει καμία ρητή ένδειξη για τα τεμάχια που αποτελούνται εν μέρει από κοιλιακό τοίχωμα ή ταρσό. Το γεγονός ότι η αβεβαιότητα ως προς

τη μεταχείριση των τελευταίων αυτών τεμαχίων ήρθη μεταγενέστερα, χωρίς όμως αναδρομική ισχύ, με την προσθήκη της σημειώσεως 7 στο παράρτημα του προαναφερθέντος κανονισμού 2773/82, σύμφωνα με την οποία «της επιστροφής τυγχάνουν μόνο τα αποστεωμένα τεμάχια που δεν περιλαμβάνουν ολικώς ή μερικώς το κοιλιακό τοίχωμα ή/και τον ταρσό», δεν μπορεί να επηρεάσει την ερμηνεία της διατάξεως που ίσχυε κατά το χρόνο των κρίσιμων εν προκειμένω περιστατικών.

- 23 Ως προς τους σκοπούς του συστήματος των επιστροφών και ιδίως το στόχο του αποκλεισμού της χορηγήσεώς τους για το κρέας μικρής αξίας πρέπει να γίνει δεκτό, όπως εκτέθηκε και στην απάντηση στο πρώτο ερώτημα, ότι η εκτίμηση του τι πρέπει να θεωρηθεί εδώ ως κρέας μικρής αξίας ποικίλλει σε μεγάλο βαθμό από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές οι σκοποί του συστήματος των επιστροφών δεν μπορούν να δικαιολογήσουν τη μη εφαρμογή του προαναφερθέντος γενικού κανόνα για την ερμηνεία της ονοματολογίας του κοινού δασμολογίου στην ερμηνεία της εν λόγω διακρίσεως του παραρτήματος του κανονισμού 2787/81, έτσι ώστε η ύπαρξη και μόνο, σε ένα τεμάχιο, ενός μικρού τμήματος κρέατος που μπορεί, σύμφωνα με τις χρησιμοποιούμενες σε ένα κράτος μέλος μεθόδους, να χαρακτηριστεί ως κοιλιακό τοίχωμα να αποκλείει υποχρεωτικά τη χορήγηση επιστροφών στο εν λόγω κράτος μέλος.
- 24 Ο ουσιώδης χαρακτήρας ενός τεμαχίου κρέατος δεν εξαρτάται, όπως υποστήριξε η Ekro, από ορισμένο σταθερό ποσοστό κρέατος άλλου τύπου που περιέχει, αλλά πρέπει να καθορίζεται σύμφωνα με τις συνήθειες των καταναλωτών και του εμπορίου και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται συνήθως για τον τεμαχισμό και την αφαίρεση των οστών του βοείου κρέατος στο οικείο κράτος μέλος ή την οικεία περιοχή. Η κρίση αυτή εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο.
- 25 Στο δεύτερο λοιπόν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι ο κανονισμός 2787/81 έχει την έννοια ότι οφείλονται επιστροφές λόγω εξαγωγής για το τεμάχιο κρέατος που περιλαμβάνει τμήμα κοιλιακού τοιχώματος, υπό την προϋπόθεση ότι το τμήμα αυτό, σύμφωνα με τις συνήθειες των καταναλωτών και του εμπορίου και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται συνήθως για τον τεμαχισμό και την αφαίρεση των οστών από το βόειο κρέας στο οικείο κράτος μέλος ή την οικεία περιοχή, δεν προσδίδει στο εν λόγω τεμάχιο τον ουσιώδη χαρακτήρα του.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 26 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και η Επιτροπή, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδικίους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος, που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το College van Beroep voor het Bedrijfsleven με απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1982, αποφαινεται:

- 1) Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να διαπιστώσει, σύμφωνα με τη μέθοδο που χρησιμοποιείται συνήθως στο οικείο κράτος μέλος ή την οικεία περιοχή για τον τεμαχισμό και την αφαίρεση των οστών των σφαγίων βοοειδών, ποια είναι τα ακριβή ανατομικά όρια του τμήματος που χαρακτηρίζεται ως «κοιλιακό τοίχωμα» στη διάκριση ex 02.01 A II α) 4 66) του καταλόγου που επισυνάπτεται στον κανονισμό 2787/81 της Επιτροπής, της 25ης Σεπτεμβρίου 1981.
- 2) Ο κανονισμός 2787/81 έχει την έννοια ότι οφείλονται επιστροφές λόγω εξαγωγής για το τεμάχιο κρέατος που περιλαμβάνει τμήμα κοιλιακού τοιχώματος, υπό την προϋπόθεση ότι το τμήμα αυτό, σύμφωνα με τις συνήθειες των καταναλωτών και του εμπορίου και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται συνήθως για τον τεμαχισμό και την αφαίρεση των οστών από το βόειο κρέας στο οικείο κράτος μέλος ή την οικεία περιοχή, δεν προσδίδει στο εν λόγω τεμάχιο τον ουσιώδη χαρακτήρα του.

Galmot

Mackenzie Stuart

Due

Everling

Κακούρης

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 18 Ιανουαρίου 1984.

Ο γραμματέας

Ο πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

P. Heim

Y. Galmot